

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-1160

27/11/2019

ქ. თბილისი

ქ. მარნეულში, შპს „საქცემენტის“ ცემენტის წარმოებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

სამინისტროში, შპს „საქცემენტის“ მიერ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილი იქნა, ცემენტის წარმოების პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში და კანონით გათვალისწინებული თანდართული დოკუმენტაცია, რაზეც სამინისტრომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა, დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და მარნეულის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე განთავსება.

2019 წლის 7 მაისს შპს „საქცემენტის“ მიერ სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი იყო ცემენტის წარმოების პროექტის სკოპინგის ანგარიში, რაზეც სამინისტროს მიერ სკოპინგის პროცედურის შედეგად დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები (2019 წლის 6 ივნისის N 2-576 ბრძანება; № 60 (19.06.2019 წ.) სკოპინგის დასკვნა). გზშ-ის ანგარიში მომზადებულია შპს „BS Group“-ის მიერ.

წარმოდგენილი გზშ ანგარიშის მიხედვით, შპს „საქცემენტი“-ს ცემენტის წარმოება დაგეგმილია ქ. მარნეულში, აღმაშენებლის ქ. N1-ში მდებარე არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 83.20.05.410). საქმიანობისათვის გამოყენებული იქნება ტერიტორიაზე არსებული კაპიტალური შენობა. უახლოესი მოსახლე საკადასტრო ნაკვეთის საზღვრიდან დაშორებულია დაახლოებით 170 მ-ით (ხოლო უშუალოდ საწარმოდან 217 მეტრით). ტერიტორიას ესაზღვრება შპს "მარნეულის სასურსათო ქარხანა" (ს/კ 83.20.05.051), საწარმოების საკადასტრო საზღვრებს შორის მანძილი შეადგენს 25 მეტრს (ხოლო მანძილი უშუალოდ საწარმოებს შორის შეადგენს 100 მეტრს).

გზშ-ის ანგარიშში ალტერნატივების ანალიზის თავში განხილულია საწარმოს განთავსების ორი ალტერნატიული ვარიანტი. პირველი ალტერნატიული ნაკვეთის საკადასტრო კოდია - 83.20.05.424, ხოლო მეორე ალტერნატიული ნაკვეთი წარმოადგენს შერჩეულ, განხილულ ტერიტორიას (ს/კ - 83.20.05.410). გამომდინარე იქიდან, რომ მეორე ნაკვეთზე არსებობს კაპიტალური შენობა და არ იქნება საჭირო დამატებითი სამშენებლო სამუშაოების წარმოება, ხოლო პერიმეტრი შემოღობილია შეირჩა მეორე ალტერნატივა.

შპს „საქცემენტი“-ს საწარმო გეგმავს პორტლანდცემენტის სხვადასხვა მარკის წარმოებას. ცემენტის წარმოება დაგეგმილია ელექტროენერჯიაზე მომუშავე 3 ტ/სთ წარმადობის

მოზილური ტიპის ცემენტის ქარხნის მეშვეობით, რომლის შემადგენელი ნაწილებია: ბურთულეებიანი წისქვილი, კლინკერის, თაბაშირის და დანამატების ბუნკერი (საფქვავე დანადგარის ბუნკერი), ლენტური ტრანსპორტიორი, საფქვავე დანადგარის ფხვნილოვანი სეპარატორი, შემგროვებელი ბუნკერი, მტვრის საფილტრაციო სისტემა ციკლონისა და სახელოიანი ფილტრების სახით, დახურული ხრახნული კონვეიერი („შნეკი“) ცემენტის სილოსებში ტრანსპორტირებისათვის, ცემენტის 2 სილოსი, ცემენტის ტომრებში დაფასობის დანადგარი, ცემენტის ავტოთვითმცლელელებზე გასაცემი დახურული ხრახნული კონვეიერი („შნეკი“). ტექნოლოგიური პროცესი განხორციელდება დახურულ შენობაში. ღია სივრცეში განთავსებული იქნება მხოლოდ სილოსები და მზა პროდუქციის გაცემის ადგილი.

ტექნოლოგიური სქემის მიხედვით, საწარმოში ცემენტის ნედლეული შემოტანილი იქნება ავტოთვითმცლელელებით და დაიყრება ბურთულეებიანი წისქვილის მიმდებარედ, ინგრედიენტები საფქვავე დანადგარის ბუნკერში მოხვდება ბორბლებიანი სატვირთელის საშუალებით დოზირებულად, ბუნკერიდან მიღებული ნარევი საფქვავე დანადგარს სეპარატორის (სეპარატორში დარჩენილი დაუფქვავე კაზმი დაუბრუნდება ხელმეორედ გამოყენებისათვის) გავლის შემდგომ მიეწოდება ლენტური ტრანსპორტიორით. საფქვავე დანადგარში მიღებული ცემენტი დახურული ხრახნული („შნეკი“) კონვეიერის საშუალებით ჩაიყრება ცემენტის კონუსის ფორმის ე.წ. „შემგროვებელ ბუნკერში“, საიდანაც შნეკური კონვეიერით გადაადგილდება ღია ტერიტორიაზე არსებულ ცემენტის 2 სილოსში, თითოეული მოცულობით - 40მ³. სილოსებიდან ცემენტი ჩამტვირთავის საშუალებით მიეწოდება ცემენტმზიდეებში ან პარკებში. საწარმო გეგმავს წლის განმავლობაში 280 სამუშაო დღის განმავლობაში, 20 საათიანი გრაფიკით 16800 ტონა ცემენტის სხვადასხვა მარკის წარმოებას. ნედლეულის წლიური სავარაუდო რაოდენობებია: კლინკერი - 11500ტონა/წელი; ბაზალტი - 2230ტონა/წელი; თაბაშირი - 840ტონა/წელი; ღორღი - 2230ტონა/წელი.

ცემენტის წარმოების ტექნოლოგიურ პროცესს თან ახლავს ცემენტის მტვრის დიდი რაოდენობით წარმოქმნა. ცემენტის შემგროვებელ ბუნკერში წარმოქმნილი მტვრის თავდაპირველი დაჭერა ხდება მშრალ მექანიკურ მტვერდამჭერში - ციკლონში, ხოლო შემდგომ - სახელოიან ფილტრში, ასევე თითოეულ სილოსზე დამონტაჟებულია სილოსის ფილტრი. მტვრის მშრალი მექანიკური დაჭერისას მტვრის ნაწილი ჩაიყრება ციკლონის ქვედა ნაწილში არსებულ კონუსში, რომელიც უკავშირდება შნეკურ კონვეიერს. კონვეიერიდან მტვერი ჩაიყრება სილოსში. ციკლონიდან არასრულად გაწმენდილი (დარჩენილი 15%) მტვერის შემდგომი დაჭერა ხდება საფილტრაციო სისტემის მეორე ნაწილში - ასპირაციული მოქმედების სახელოიან ფილტრში. სილოსის ფილტრები წარმოადგენენ მცირე გაბარიტების ცილინდრული ან სწოკუთხა ფორმის სახელოიან ფილტრებს მათი დანიშნულებაა მტვრით დაბინძურებული ჭარბი ჰაერის ასპირაცია სილოსებიდან, ბუნკერებიდან, საწყობებიდან.

აღსანიშნავია აგრეთვე, რომ საწარმოო ტერიტორიაზე იგეგმება სამშენებლო ბლოკის წარმოებაც (დახურულ შენობაში), სადაც გამოყენებული იქნება საწარმოს მიერ წარმოებული ცემენტი. ბლოკის მაქსიმალური წარმადობა იქნება 300 000 ცალი/წ. ნედლეულის სახით გამოიყენება: ქვიშა-ღორღი - 4700ტონა/წელი, ცემენტი - 400ტონა/წელი, წყალი - 360მ³/წელი. ექსპლუატაციაში შევა ერთი ბეტონშემრევი დანადგარი.

საწარმოში წყალი გამოიყენება: ცემენტის წარმოებაში - სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო მიზნით, ხოლო სამშენებლო ბლოკის წარმოებაში - ტექნოლოგიურ პროცესში (მოხმარებული რაოდენობა შეადგენს 360მ³/წელს.), ასევე სამეურნეო - საყოფაცხოვრებო მიზნით. სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო მიზნით გამოყენებული წყლის რაოდენობა იქნება - 126 მ³/წელ (წყალალბა მოხდება ცენტრალიზირებული წყალმომარაგების ქსელიდან წყალმომარაგების კომპანიასთან გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე). საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლების ხარჯი შეადგენს - 113,4 მ³/წელ. აღნიშნული წყლის ჩაშვება მოხდება საასენიზაციო ორმოში, რომელიც პერიოდულად დაიცლება სპეც. ტექნიკის საშუალებით. საწარმო განთავსებულია დახურულ ნაგებობაში, შესაბამისად საწარმოო ტერიტორიაზე სანიაღვრე წყლების დაბინძურებას ადგილი არ ექნება.

გზმ-ის ანგარიშში განსაზღვრულია პროექტის განხორციელებით გამოწვეული გარემოზე ზემოქმედების ძირითადი წყაროები, შესაბამის შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად.

ობიექტის ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა ცემენტისა და ინერტული მასალების არაორგანული მტვერი. გზმ-ის ანგარიშში მოცემულია ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა რაოდენობის ანგარიში, შესაბამისი გაფრქვევის წყაროების მითითებით (13 წყარო. გ1-გ13). მავნე ნივთიერებათა გაბნევის გაანგარიშებები წარმოებული იქნა დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების ადგილიდან 100 მეტრიანი რადიუსის საზღვარზე (სადაც მდებარეობს შპს „მარნეულის სასურსათო ქარხანა“) და 217 მეტრიანი რადიუსის, ანუ უახლოესი მოსახლის საზღვარზე. გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით შედეგების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ წარმოების პროცესში ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების კონცენტრაცია საწარმოდან როგორც 100, ასევე 217 მეტრიან რადიუსში არ აჭარბებს მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვებ კონცენტრაციებს. გზმ-ის ანგარიშში ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების მინიმალური განსაზღვრულია შესაბამისი შემარბილებელ ღონისძიებები.

ექსპლუატაციის ეტაპზე ხმაურით გამოწვეული მოსალოდნელი ზემოქმედების განსაზღვრისათვის საანგარიშო წერტილებად შეირჩა შპს „მარნეულის სასურსათო ქარხანის“ ტერიტორიის საზღვარი და ასევე უახლოესი მოსახლე. გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი გაანგარიშება ჩატარებულია მანქანა-მოწყობილობების ერთდროული მუშაობის შემთხვევისთვის (ყველაზე უარესი სცენარით, მინიმალური ეკრანირების გათვალისწინებით). მიღებული მონაცემების და საწარმოს მიერ დაგეგმილი შემარბილებელი ღონისძიებების (დაგეგმილია ხე მცენარეების და ბუჩქების დარგვა), ასევე სხვა გარემოებების (მაგ: ბუნებრივი და ხელოვნური ეკრანები,) გათვალისწინებით უახლოეს რეცეპტორებთან ხმაურის გავრცელების დონეები შემცირდება.

უშუალოდ, საკვლევ ტერიტორიაზე მიწის ფართობი თავისუფალია ხე-მცენარეებისგან. საკვლევ ტერიტორიაზე საბაზისო საველე კვლევის ფარგლებში გამოვლენილი არ ყოფილა არცერთი მნიშვნელოვანი ჰაბიტატი ან სახეობა. ექსპლუატაციის ეტაპზე მცენარეულ საფარზე შესაძლებელია ადგილი ჰქონდეს მხოლოდ არაპირდაპირ ზემოქმედებას, რაც დაკავშირებულია ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურებასთან. საწარმო აღჭურვილია ეფექტური აირგამწმენდი სისტემით, მათი ნორმალური ოპერირების შემთხვევაში კი მავნე ნივთიერებების ზენორმატიულ ემისიებს ადგილი არ ექნება. აღსანიშნავია, რომ გზმ-ის ანგარიშის თანახმად საწარმოს და მის მიმდებარე ტერიტორიაზე დაგეგმილია ახალი ნარგავების გაშენება. საწარმოს ფუნქციონირებით, ადგილობრივ ფაუნაზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის.

საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე სატრანსპორტო ოპერაციების სქემის მიხედვით მარშრუტები ძირითადად გადის დასახლებულ პუნქტებზე. ამიტომ გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, მოსახლეობაზე ზემოქმედების მინიმუმიზაციის მიზნით საჭირო იქნება შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება (მაგ: დასახლებული პუნქტის ტერიტორიაზე ტრანსპორტის მოძრაობის სიჩქარის შეზღუდვა 30 კმ-ის ფარგლებში, ავტოტრანსპორტის მრავლების ტექნიკური გამართულობის კონტროლი).

გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს ტერიტორიის დათვალიერების შედეგად მნიშვნელოვანი საშიში გეოლოგიური პროცესების განვითარების კვალი არ აღინიშნება. საწარმო მობილურია, მისი მოწყობა არ მოითხოვს მასშტაბური სამშენებლო სამუშაოების წარმოებას.

გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით საწარმოს ფუნქციონირებისას ადგილი ექნება არასახიფათო (ინერტული ნარჩენები, შავი ლითონი - შავი ლითონი წარმოიქმნება დანადგარების ნაწილების შეცვლისას-გადაცემა ჯართის მიმღებ პუნქტს), საყოფაცხოვრებო და სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნას. ინერტული ნარჩენებიდან - ცემენტის საფუძვალზე დამონტაჟებული აირგამწმენდი დანადგარის შემკრებ ბუნკერში დაგროვილი მტვერი ავტომატურად კონვეიერის საშუალებით ბრუნდება წარმოებაში. საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვება მოხდება სპეციალურად განკუთვნილ კონტეინერებში, რომელიც შედგომში განთავსდება მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე. სახიფათო ნარჩენებია: მექანიკური დამუშავების ზეთები, შესაფუთი მასალა, რომელიც შეიცავს საშიში ქიმიური ნივთიერებების ნარჩენებს. სახიფათო ნარჩენები შეგროვდება ჰერმეტიკული კონტეინერებში, რომელიც შესაბამის ხელშეკრულების საფუძველზე გადაეცემა სახიფათო ნარჩენების გადამუშავებაზე უფლებამოსილ კომპანიას. ნარჩენებით გარემოს დაბინძურების პრევენციის მიზნით გზმ-ის ანგარიშში განსაზღვრულია აგრეთვე შემარბილებელი ღონისძიებები.

საწარმოს ზემოქმედების ზონაში ანალოგიური პროფილის საწარმოები არ მდებარეობენ გამომდინარე აქედან კუმულაზიურ ზემოქმედებას ადგილი არ ექნება.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, 2019 წლის 4 ოქტომბერს მარნეულის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციულ შენობაში გაიმართა გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის საჯარო განხილვა. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საკონსულტაციო ორგანიზაცია შპს „BS Group“-ის და სამინისტროს წარმომადგენლები, აგრეთვე შპს „საქცემენტის“ მინდობილი პირი და მარნეულის მუნიციპალიტეტის მერიის თანამშრომლები. საჯარო განხილვაზე შენიშვნები/მოსაზრებები პროექტთან დაკავშირებით არ დაფიქსირებულა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე დაინტერესებული მოსახლეობის მხრიდან წერილობითი შენიშვნები/მოსაზრებები სამინისტროში არ წარმოდგენილა.

გზმ-ს ანგარიშს თან ერთვის გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა, დასკვნები და რეკომენდაციები, აგრეთვე საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში გარემოს პირვანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის პირობები.

აღნიშნული გზმ-ს ანგარიში განიხილეს შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით, რომელთა დასკვნების შეჯერების ასევე „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-12 მუხლისა და ამავე კოდექსის II დანართის მე-5 პუნქტის 5.4 ქვეპუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება ქალაქ მარნეულში, შპს „საქცემენტის“ ცემენტის წარმოებაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „საქცემენტმა“ საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმის, დასკვნების და რეკომენდაციების შესაბამისად;
4. შპს საქცემენტმა“ ექსპლუატაციაში შესვლიდან 2 თვის ვადაში სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა. ნარჩენების მართვა განახორციელოს შეთანხმებული გეგმისა, ასევე საქართველოს კანონის „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ და შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნებისა და ვალდებულებების შესაბამისად;
5. შპს საქცემენტმა“ უზრუნველყოს „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“ წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების, ასევე აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;
6. შპს საქცემენტმა“ ექსპლუატაციაში შესვლამდე სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოადგინოს მტვრის გაფრქვევის შემცირების შემარბილებელ ღონისძიებათა დეტალური გეგმა შემარბილებელი ღონისძიებების შესრულების ვადების მითითებით, როგორც საწარმოს შენობაში, ასევე საწარმოს ტერიტორიაზე არსებულ მტვრის გამოყოფის სხვა წყაროებთან მიმართებაში. ამასთან შპს „საქცემენტმა“ ინსტრუმენტული გაზომვების საფუძველზე უზრუნველყოს საწარმოს შენობაში განთავსებული ცემენტის წისქვილის აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების გაფრქვევის ფაქტიური მაჩვენებლების დადგენა და ატმოსფერული ჰაერის ხარისხობრივი ნორმების დაცვა, როგორც შენობის სამუშაო ზონაში ისე მის გარეთ;
7. შპს საქცემენტმა“ ექსპლუატაციაში შესვლამდე უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა მონიტორინგის გეგმის სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა, სადაც საწარმოს ტერიტორიაზე თვითმონიტორინგის კანონმდებლობით განსაზღვრულ ვალდებულებებთან ერთად, გათვალისწინებული იქნება საწარმოდან 100 მ-იანი რადიუსის საზღვარზე (შესაბამისი საკონტროლო წერტილების მითითებით) ჰაერის ხარისხის ინსტრუმენტული მონიტორინგის საკითხი;
8. შპს საქცემენტმა“ დასახლებულ პუნქტში არ დაუშვას ნედლეულის/მასალის და მზა პროდუქციის ტრანსპორტირება დაბინძურებული და მარაგადაუხურავი ავტომანქანებით;
9. შპს საქცემენტმა“ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 1 წლის ვადაში მწვანე ზოლის მოსაწყობად უზრუნველყოს საწარმოო ტერიტორიის პერიმეტრზე მრავალწლიანი ხე-მცენარეების დარგვა და ექსპლუატაციის ეტაპზე მისი მუდმივი მოვლა-პატრონობა;
10. შპს „საქცემენტი“ ვალდებულია საწარმოს ექსპლუატაციაში შესვლის შესახებ დაუყონებლივ აცნობოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს;

11. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემა განხორციელდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესით;
12. ბრძანება დაუყონებლივ გაეგზავნოს შპს „საქცემენტს“;
13. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „საქცემენტის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
14. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და მარნეულის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
15. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილის, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი